

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Факультет економіки та інформаційних технологій
Кафедра фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету економіки та
інформаційних технологій

Юлія НЕГОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

**МЕТОДОЛОГІЯ ЕКОНОМІЧНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ**

(назва навчальної дисципліни)

підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 051 «Економіка»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Економіка»
(назва освітньо-наукової програми)

тип дисципліни загально-наукової підготовки

2024 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Сергій ЄРОХІН

(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою фінансів, обліку та
фундаментальних економічних дисциплін
протокол № 1
від «29» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Петро ОВЧАР

(прізвище, ініціали)

Укладач: *Єрохін Сергій Аркадійович*, доктор економічних наук, професор.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: обов'язкова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни «*Методологія економічних наукових досліджень та політика академічної доброчесності*» доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти базовими знаннями з сутності науки, логіки та критичне мислення, уміння будувати аргументацію, формулювати та перевіряти гіпотези, робити обґрунтовані висновки, основи роботи з інформацією: пошук, аналіз, систематизація та цитування джерел; математичні та статистичні основи: поняття вибірки, показників, методів обробки даних (для кількісних досліджень); інформаційно-комунікаційні технології: володіння текстовими редакторами, електронними бібліотеками, базами даних, програмами для перевірки плагіату; навички письмової роботи: складання планів, написання рефератів, звітів, курсових та інших навчально-наукових текстів; основ етики та правової культури: розуміння моральних норм, авторського права, академічної відповідальності та доброчесності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «*Методологія економічних наукових досліджень та політика академічної доброчесності*» є комплекс теоретичних і практичних знань про методологію наукового пізнання, методи і прийоми наукового дослідження, загальні положення щодо організації та проведення наукового пошуку, планування дослідницького процесу, оформлення наукових робіт, дотримання принципів академічної доброчесності.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «*Методологія економічних наукових досліджень та політика академічної доброчесності*» є оволодіння здобувачами методології дослідження економічних явищ та процесів, в тому числі на різних рівнях їх прояву та у різних галузях застосування; здобуття знань про етапи і напрями наукового дослідження, його мету і завдання; виховання у здобувачів фундаментальних цінностей академічної доброчесності.

Основними завданнями навчальної дисципліни «*Методологія економічних наукових досліджень та політика академічної доброчесності*» є формування у здобувачів вищої освіти ґрунтовних знань про науку та методологію досліджень; формування здатності до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; вміння коректно інтерпретувати результати останніх теоретичних досліджень та практики їх застосування; набуття навичок до проведення самостійних досліджень та інтерпретації їх результатів; здатність здійснювати на належному рівні теоретичні та прикладні дослідження; розвиток професійних навичок планування і здійснення власних досліджень, аналізувати його результати і обґрунтовувати ухвалення ефективних управлінських рішень в умовах невизначеності; уміння збирати необхідні дані з різних джерел, обробляти і аналізувати їх результати із застосуванням сучасних методів та спеціалізованого програмного забезпечення та уміння презентувати та обговорювати результати наукових і прикладних досліджень державною та іноземною мовами.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «*Методологія економічних наукових досліджень та політика академічної доброчесності*» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК04	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК05	Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.
СК03	Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 02	Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.
ПРН 05	Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.
ПРН 08	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
ПРН 09	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Тема 1. Наука та її методологія	7	1	2			4	7	1				6
Тема 2. Співвідношення методології і теорії	7	1	2			4	9		1			8
Тема 3. Методи та інструменти економічних досліджень	7	1	2			4	9		1			8
Тема 4. Процес наукового дослідження і методика його проведення	10	2	2			6	9	1				8
Тема 5. Інформаційні аспекти наукового дослідження	9	1	2			6	9	1				8
Тема 6. Комунікації в наукових дослідженнях	10	2	2			6	9	1				8
Тема 7. Підготовка та оформлення наукових досліджень	10	2	2			6	9		1			8
Тема 8. Дисертаційна робота як наукове дослідження	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 9. Ініціювання, розробка та реалізація комплексних наукових проектів	10	2	2			6	9		1			8
Тема 10. Принципи та фундаментальні цінності академічної доброчесності.	10	2	2			6	10	1	1			8
<i>Усього годин</i>	90	16	20	0	0	54	90	6	6	0	0	78

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Наука та її методологія

Наука та її методологія. Наука як соціальний інститут, її структура. Фундаментальні та прикладні науки. Специфіка науково-дослідної діяльності. Наукове знання. Цілі та функції науки, її категоріально-понятійний апарат. Наукова ідея, гіпотеза, судження, закон, концепція.

Тема 2. Співвідношення методології і теорії

Методологія економічних досліджень. Особливості методології дослідження економічних явищ та процесів, в тому числі на різних рівнях їх прояву та у різних галузях застосування.

Тема 3. Методи та інструменти економічних досліджень

Методи теоретичного дослідження: абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, якісний і кількісний аналіз, системний аналіз і системний підхід. Методи емпіричних досліджень: спостереження, вимірювання, класифікація, вибірковий та опитувальний методи, тестування та аналіз документів.

Тема 4. Процес наукового дослідження і методика його проведення

Структура та різновиди наукового дослідження. Основні етапи і напрями наукового дослідження, його мета і завдання. Формування проблеми наукового дослідження, побудова його програми.

Тема 5. Інформаційні аспекти наукового дослідження

Наукова інформація, її характеристика та види. Робота над літературними джерелами. Збирання матеріалу, його аналіз і обробка. Аналіз та інтерпретація наукових даних.

Тема 6. Комунікації в наукових дослідженнях

Роль наукової комунікації в обміні знаннями та результатами досліджень. Класифікація наукових комунікацій: внутрішня та зовнішня наукова комунікація, вертикальна та горизонтальна комунікація. Міжнародні наукові платформи, бази даних і журнали.

Наукові семінари, конференції та інші форми комунікації. Відкриті журнали та репозиторії для поширення результатів досліджень (open access).

Тема 7. Підготовка та оформлення наукових досліджень

Поняття, функції та основні види наукових публікацій.

Наукова стаття. Структурні елементи статті. Наукова монографія. Тези наукової доповіді (повідомлення).

Реєстрація права інтелектуальної власності на науковий твір (статтю, монографію, дисертацію, підручник, посібник).

Тема 8. Дисертаційна робота як наукове дослідження

Вибір і затвердження теми наукового дослідження. Формулювання та затвердження теми. Мова і стиль дисертаційної роботи. Особливості наукової мови. Стилiстичні особливості. Стислість. Загальні вимоги до оформлення дисертаційної роботи. Вимоги до цитування. Список використаних джерел. Додатки. Захист дисертаційної роботи: процедура, основні етапи та складові.

Тема 9. Ініціювання, розробка та реалізація комплексних наукових проєктів

Поняття та особливості комплексних наукових проєктів у сфері економіки. Актуальність і значення міждисциплінарних підходів у сучасних економічних дослідженнях.

Розробка наукового проєкту: структурування та планування. Створення концепції проєкту та вибір методології дослідження. Підбір міждисциплінарних інструментів і методів дослідження. Реалізація наукового проєкту. Оцінка результатів та подальший розвиток наукового проєкту. Поширення результатів.

Комерціалізація результатів досліджень та захист інтелектуальної власності.

Тема 10. Принципи та фундаментальні цінності академічної доброчесності.

Академічна доброчесність. Вплив академічної доброчесності на наукову та освітню діяльність. Плагіат. Запобігання академічному плагіату. Академічна доброчесність в умовах дистанційного навчання. Забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Наука та її методологія	1	1
2	Тема 2. Співвідношення методології і теорії	1	
3	Тема 3. Методи та інструменти економічних досліджень	1	
4	Тема 4. Процес наукового дослідження і методика його проведення	2	1
5	Тема 5. Інформаційні аспекти наукового дослідження	1	1
6	Тема 6. Комунікації в наукових дослідженнях	2	1
7	Тема 7. Підготовка та оформлення наукових досліджень	2	
8	Тема 8. Дисертаційна робота як наукове дослідження	2	1
9	Тема 9. Ініціювання, розробка та реалізація комплексних наукових проєктів	2	
10	Тема 10. Принципи та фундаментальні цінності академічної доброчесності.	2	1
Усього годин		16	6

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Наука та її методологія	2	
2	Тема 2. Співвідношення методології і теорії	2	1
3	Тема 3. Методи та інструменти економічних досліджень	2	1
4	Тема 4. Процес наукового дослідження і методика його проведення	2	
5	Тема 5. Інформаційні аспекти наукового дослідження	2	
6	Тема 6. Комунікації в наукових дослідженнях	2	
7	Тема 7. Підготовка та оформлення наукових досліджень	2	1
8	Тема 8. Дисертаційна робота як наукове дослідження	2	1
9	Тема 9. Ініціювання, розробка та реалізація комплексних наукових проєктів	2	1
10	Тема 10. Принципи та фундаментальні цінності академічної доброчесності.	2	1
Усього годин		20	6

План семінарських занять

Тема 1. Наука та її методологія

Мета: сформувати цілісне уявлення про науку як соціальний інститут, розкрити її структуру, функції та категоріальний апарат, а також визначити специфіку науково-дослідної діяльності.

Питання для обговорення:

1. У чому полягає специфіка науки як особливої форми пізнання?
2. Які функції виконує наука в сучасному суспільстві?
3. Чим відрізняються фундаментальні та прикладні дослідження?
4. Яка роль гіпотези, закону та концепції у формуванні наукового знання?
5. Чи можна вважати науку нейтральною щодо цінностей?

Тема 2. Співвідношення методології і теорії

Мета: розкрити взаємозв'язок теорії та методології в економічних дослідженнях і визначити їх роль у формуванні наукового знання.

Питання для обговорення:

1. У чому різниця між теорією та методологією?
2. Чи може теорія існувати без методологічного підґрунтя?
3. Які особливості методології економічних досліджень?
4. Як методологія впливає на інтерпретацію економічних процесів?
5. Чи існує універсальна методологія для всіх економічних досліджень?

Тема 3. Методи та інструменти економічних досліджень

Мета: систематизувати знання про теоретичні та емпіричні методи економічних досліджень та сформувати навички їх свідомого застосування.

Питання для обговорення:

1. У чому сутність абстрагування як методу економічного аналізу?
2. Як поєднуються індукція і дедукція в економічному дослідженні?
3. Які переваги та обмеження кількісних і якісних методів?
4. Чим відрізняється системний підхід від традиційного аналізу?
5. Які критерії вибору методів дослідження?

Тема 4. Процес наукового дослідження і методика його проведення

Мета: опанувати логіку і структуру наукового дослідження, навчитися формулювати проблему, мету та завдання.

Питання для обговорення:

1. Які основні етапи наукового дослідження?
2. Як правильно сформулювати наукову проблему?
3. Чим відрізняються мета і завдання дослідження?
4. Які вимоги до програми наукового дослідження?
5. У чому полягає значення чіткої структури дослідження?

Тема 5. Інформаційні аспекти наукового дослідження

Мета: Сформувати навички роботи з науковою інформацією, її аналізу та інтерпретації.

Питання для обговорення:

1. Які основні види наукової інформації?
2. Як здійснюється критичний аналіз літературних джерел?
3. Які вимоги до збирання та обробки даних?
4. Чим відрізняється аналіз від інтерпретації?
5. Як уникнути інформаційної перевантаженості в дослідженні?

Тема 6. Комунікації в наукових дослідженнях

Мета: Розкрити значення наукової комунікації для розвитку науки та інтеграції у міжнародний дослідницький простір.

Питання для обговорення:

1. Яку роль відіграє наукова комунікація у розвитку знання?
2. У чому різниця між внутрішньою та зовнішньою комунікацією?
3. Які переваги та ризики відкритого доступу (open access)?
4. Як обрати науковий журнал для публікації?
5. Чи впливає міжнародна наукова співпраця на якість досліджень?

Тема 7. Підготовка та оформлення наукових досліджень

Мета: навчити правильно структурувати, оформлювати та презентувати результати наукових досліджень.

Питання для обговорення:

1. Які основні структурні елементи наукової статті?
2. Чим відрізняється монографія від статті?
3. Які вимоги до оформлення тез доповіді?
4. Як забезпечити захист авторського права на наукову працю?
5. Які типові помилки трапляються під час оформлення публікацій?

Тема 8. Дисертаційна робота як наукове дослідження

Мета: опанувати вимоги до підготовки, оформлення та захисту дисертаційної роботи.

Питання для обговорення:

1. Як правильно обрати та сформулювати тему дисертації?
2. Які вимоги до наукового стилю викладу?
3. Які особливості цитування та оформлення списку джерел?
4. Які структурні елементи є обов'язковими в дисертації?
5. Які етапи передбачає процедура захисту?

Тема 9. Ініціювання та реалізація комплексних наукових проєктів

Мета: сформувати навички розробки, планування та реалізації міждисциплінарних наукових проєктів.

Питання для обговорення:

1. У чому специфіка комплексних наукових проєктів?
2. Яке значення має міждисциплінарність у сучасних економічних дослідженнях?
3. Як сформувати концепцію наукового проєкту?
4. Які критерії оцінки результатів проєкту?
5. Як здійснюється комерціалізація результатів дослідження?

Тема 10. Академічна доброчесність

Мета: сформувати стійке розуміння принципів академічної доброчесності та відповідальності в науковій діяльності.

Питання для обговорення:

1. Що таке академічна доброчесність і чому вона є фундаментальною цінністю науки?
2. Які форми академічного плагіату існують?
3. Як запобігти порушенням академічної доброчесності?
4. Які виклики виникають у дистанційному навчанні?
5. Яка відповідальність за порушення академічних норм?

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Наука та її методологія	4	6
2	Тема 2. Співвідношення методології і теорії	4	8
3	Тема 3. Методи та інструменти економічних досліджень	4	8
4	Тема 4. Процес наукового дослідження і методика його проведення	6	8
5	Тема 5. Інформаційні аспекти наукового дослідження	6	8
6	Тема 6. Комунікації в наукових дослідженнях	6	8
7	Тема 7. Підготовка та оформлення наукових досліджень	6	8
8	Тема 8. Дисертаційна робота як наукове дослідження	6	8
9	Тема 9. Ініціювання, розробка та реалізація комплексних наукових проєктів	6	8
10	Тема 10. Принципи та фундаментальні цінності академічної доброчесності.	6	8
		54	78

11. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота - форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну в час, вільний від навчальних занять. Метою самостійної роботи є засвоєння у повному обсязі навчальної програми та формування в здобувача вищої освіти здатності бути активним учасником освітнього процесу, уміння самостійно (без безпосередньої участі викладача) опановувати теоретичні й практичні знання, у тому числі із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Завдання для самостійної роботи: підготовка та апробація результатів наукового дослідження. Необхідно підготувати тези наукової доповіді для участі у науково-практичній конференції, яку проводить ВНЗ «Національна академія управління» або інший заклад вищої освіти чи наукова установа (всеукраїнського або міжнародного рівня); подати тези відповідно до вимог організаторів конференції; виступити з доповіддю за темою обраного дисертаційного

дослідження. Вимоги до змісту тез наукової доповіді: відображення актуальності теми дослідження, чітке формулювання мети та завдань, короткий виклад методології дослідження, основні результати, висновки та практичне значення отриманих результатів. Вимоги до обсягу та оформлення: 2–4 сторінки, оформлення відповідно до вимог конкретної конференції, обов'язкове дотримання стандартів академічної доброчесності та коректне цитування джерел. Форма звітності: надання копії опублікованих тез (або сертифіката учасника) або інше підтвердження виступу (програма конференції, сертифікат, довідка).

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно обрати варіант та виконати наведені завдання. Вимоги до контрольної роботи: 8-12 сторінок тексту (шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал - 1). Слід опрацювати щонайменше 10-12 джерел. Використання класичних праць з економіки та філософії обов'язкове. Дотримання принципів академічної доброчесності – засадничий принцип навчання. Здійсніть коректне цитування використаних джерел. Заборонено плагіат: текст має бути оригінальним, з власним аналітичним та філософським осмисленням. Максимальна кількість балів за виконану контрольну роботу – 50 балів.

Варіант 1

1. Проаналізуйте співвідношення теорії та методології в економічному дослідженні.
2. Визначте роль академічної доброчесності у забезпеченні якості наукових результатів.

Варіант 2

1. Охарактеризуйте структуру наукового дослідження та його основні етапи.
2. Порівняйте методи теоретичного та емпіричного дослідження в економіці.

Варіант 3

1. Проаналізуйте особливості збирання, обробки та інтерпретації наукової інформації.
2. Оцініть значення міжнародних наукових платформ та баз даних для сучасного дослідника.

Варіант 4

1. Розкрийте сутність гіпотези, наукового закону та концепції у структурі наукового знання.
2. Поясніть критерії вибору методів економічного дослідження

Варіант 5

1. Розкрийте роль системного підходу в дослідженні економічних процесів.
2. Проаналізуйте принципи запобігання академічному плагіату.

Варіант 6

1. Визначте сутність і функції наукової комунікації.
2. Охарактеризуйте значення міждисциплінарності в комплексних наукових проєктах.

Варіант 7

1. Порівняйте якісний і кількісний аналіз в економічних дослідженнях.
2. Оцініть роль відкритого доступу (open access) у поширенні результатів досліджень.

Варіант 8

1. Проаналізуйте категоріально-понятійний апарат науки та його значення для економічних досліджень.
2. Розкрийте особливості реєстрації права інтелектуальної власності на науковий твір.

Варіант 9

1. Визначте особливості науково-дослідної діяльності в економічній сфері.
2. Охарактеризуйте вплив академічної доброчесності на репутацію науковця.

Варіант 10

1. Розкрийте поняття та структуру комплексного наукового проєкту в економіці.
2. Проаналізуйте співвідношення абстрагування, індукції та дедукції у науковому пізнанні.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей у сфері методології наукових досліджень та академічної доброчесності.

Рекомендовані платформи:

- Coursera (Responsible Conduct of Research: https://www.coursera.org/learn/research-integrity?utm_source; Academic Research Types and Methods: https://www.coursera.org/learn/academic-research-types-and-methods?utm_source);
- Prometheus (Академічна доброчесність: онлайн курс для викладачів: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/akademichna-dobrochesnist-dlya-vykladachiv/>)

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи в порядку, визначеному «Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті» <https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційований залік)

1. Що таке наука та які її основні функції в сучасному суспільстві?
2. Сутність методології науки та її рівні.
3. Чим відрізняються загальнонаукові та спеціальні методи пізнання?
4. Визначення теорії як форми систематизації наукових знань.
5. Які структурні елементи наукової теорії?
6. Як теорія впливає на розвиток науки та практики?
7. У чому полягає співвідношення методології та теорії в науковому пізнанні?
8. Як методологія забезпечує побудову та розвиток теорії?
9. Етапи процесу наукового дослідження.
10. Які принципи лежать в основі методики проведення наукового дослідження?
11. Що таке теоретична база дослідження та як вона формується?
12. Як визначити стан досліджуваного об'єкта на емпіричному рівні?
13. Поняття якості наукового дослідження та його критерії.
14. Які правові норми регулюють наукову діяльність в Україні?
15. Чому сучасна економіка є актуальним предметом наукового дослідження?
16. Які особливості економічних процесів у контексті наукового аналізу?
17. Сутність діалектичного методу як загального підходу пізнання.
18. Відмінності між об'єктивною та ідеалістичною діалектикою.
19. Основні методи теоретичного дослідження та їх застосування.
20. Які методи емпіричного дослідження найчастіше використовуються в соціально-економічних науках?
21. Що включає інформаційне забезпечення наукового дослідження?
22. Які вимоги до якості наукової інформації?
23. Роль математичних методів у науковому дослідженні.
24. Що таке наукова дискусія та як правильно її організувати?
25. Як обрати та обґрунтувати тему наукового дослідження?
26. Процедура затвердження теми наукової роботи у закладі освіти.
27. Які форми наукової комунікації існують і яку роль вони відіграють?
28. Особливості написання та структурування кваліфікаційної роботи як наукового дослідження.

29. Основні принципи академічної доброчесності.

30. Які є види порушень академічної доброчесності та їх наслідки?

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій: схем, моделей, алгоритмів наукового пошуку та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анутовання тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда, виступ на конференції тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, тез доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни *«Методологія економічних наукових досліджень та політика академічної доброчесності»* використовуються такі методи оцінювання:

Для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), апробації результатів наукового дослідження, контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо;

Для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення диференційованого заліку.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни *«Методологія економічних наукових досліджень та політика академічної доброчесності»* є підсумковий контроль – диференційований залік.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни *«Методологія економічних наукових досліджень та політика академічної доброчесності»* відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за диференційований залік з початкової дисципліни «*Методологія економічних наукових досліджень та політика академічної доброчесності*» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно таблиці:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА А ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проекту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60											Підсумковий контроль	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота			
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «*Методологія економічних наукових досліджень та політика академічної доброчесності*» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи студентів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна

1. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792- XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
2. Бхаттачарджи, А., & Ситник, Н. (2022). *Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках*. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0054368.pdf>
3. Педченко, Н. С., Бірта, Г. О., Карпенко, Н. В., Стрілець, В. Ю., & Іваннікова, М. М. (2024). Математичні методи та методи статистичної обробки інформації у методології наукових досліджень. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*, (3 (113)), 89-95. <https://www.puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/278>
4. Медвідь, В. Ю., Данько, Ю. І., & Коблянська, І. І. (2020). *Методологія та організація наукових досліджень (у структурно логічних схемах і таблицях)*. http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/bitstream/123456789/2508/1/20201113_100711.pdf
5. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Упорядники матеріалів: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв. (2019). Електронне видання. Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1UjtjefmfqO1uNCn4p9cT5g6_58h0Cqx9/view
6. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії) / уклад.: Данильян О. Г., Дзьобань О. П. – Харків: Право, 2023. – 31 с. https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/p_OMND-2023.pdf
7. Єрохін С.А., Штулер І.Ю., Войтович С.Я. Варіативність управлінських компетентностей з позицій інноваційного підприємництва// Актуальні проблеми економіки. – 2023. - №5 (263). – с.73-78 https://eco-science.net/wp-content/uploads/2023/05/05.23._topic_Sergii-A.-Ierokhin-Iryna-Yu.-Shtuler-Serhii-Ya.-Voytovych-73-78.pdf

Допоміжна

1. Положення про академічну доброчесність ВНЗ «Національна академія управління»:
<https://nam.kyiv.ua/files/ak-dobrochesnist.pdf>
2. Порядок перевірки наукових робіт на унікальність та виявлення академічного плагіату у ВНЗ «національна академія управління» (для здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти) <https://nam.kyiv.ua/files/pdf/2020-poriadok-perevirky-naukovykh-robit-na-unikalnist.pdf>
3. Кодекс академічної доброчесності у ВНЗ «Національна академія управління»:
<https://nam.kyiv.ua/files/kodeks-akad-dobrochesnosti.pdf>